

Laukaan kunta

Varainhankintapolitiikka

Sisällys

Johdanto	3
Yleiset periaatteet	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Päätöksenteko ja vastuut	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Vastapuolet.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Rahoitusinstrumentit.....	5
Kestävä rahoitus	6
Leasingrahoitus.....	7
Laina-aika ja lyhennykset.....	7
Riskit ja riskien hallinta	7
Korkosuojauspolitiikka.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Raportointi.....	9

Johdanto

Tämän varainhankintapolitiikan tavoitteena on määrittää Laukaan kunnan varainhankinnan ja siihen liittyvien riskienhallinnan keskeiset periaatteet. Varainhankinnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä vieraan pääoman hankintaa eli lainarahoitusta investointien rahoittamiseen ja maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

Varainhankinnan tavoitteena on kunnan investointien edellyttämän rahoituksen varmistaminen sekä kunnan maksuvalmiuden turvaaminen kaikissa markkinatilanteissa. Pääsääntöisesti investointeihin kohdistuva rahoitus on pitkäaikaista ja maksuvalmiuteen kohdistuva rahoitus lyhytaikaista rahoitusta. Varainhankinta pyritään toteuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti siten, että riskienhallinta on huomioitu hyväksyttävällä tasolla. Riskienhallinnan kannalta keskeistä on markkinariskin ja maksuvalmiusriskin hallinta.

Yleiset periaatteet

Rahoitustoimen tavoitteena on investointien edellyttämän rahoituksen varmistaminen ja maksuvalmiuden ylläpitäminen, rahoituksen hankinta hajautetusti, rahoituskustannusten minimointi ja vaihtelun tasaaminen pitkällä aikavälillä ja rahoitusriskien hallinta.

Valtuusto määrittelee rahoitustoimen yleiset periaatteet Laukaan kuntakonsernille, kunnanhallitus toimii näiden periaatteiden mukaisesti ja talousjohto hoitaa käytännön toimeenpanon kunnanhallituksen linjausten ja periaatteiden mukaisesti.

Kunta noudattaa vastuullista taloudenhoitoa. Vaikka hankintalaki ei koske kunnan varainhankintaa, Laukaan kunta pääsääntöisesti kilpailuttaa kaikki merkittävät rahoitustarpeensa markkinoilla. Kunnan lainanottoa ei ole missään laissa tarkemmin määritelty, mutta kriisikuntakriteereissä on asetettu ehtoja tähän liittyen.

Päätöksenteko ja vastuut

Valtuuston tehtäviä koskevan Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää rahoitustoiminnan periaatteista. Valtuusto päättää näin rahoituksen hankintaan liittyvien instrumenttien, kuten esimerkiksi johdannaisen käytön perusteista. Valtuustoon tulee ottaa toimivaltuuksien lisäksi selkeä kanta siihen, minkä tyyppistä rahoitusta kunta käyttää, millaisia rahoitus- ja johdannaisinstrumentteja voidaan hyödyntää ja minkälaiset riskit ovat hyväksyttäviä.

Talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Muista rahoitukseen liittyvistä asioista päättää kunnanhallitus, mikäli toimivaltaa ei ole delegoitu muille viranomaisille.

Kunnanhallitus voi siirtää rahoitustoimea koskevaa toimivaltaansa toimikautekseen edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. (Hallintosääntö 22 §)

Hallintosäännössä varallisuudenhoitoon liittyvää toimivaltaa on jaettu seuraavasti:

Kunnanvaltuusto (hallintosääntö 21 §)

- päättää varallisuudenhoidon ja sijoitustoiminnan perusteista
- päättää antolainojen myöntämisestä
- päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta
- päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista

Kunnanhallitus (hallintosääntö 22 §) ratkaisee asiat, jotka koskevat

- kunnan riskien hallintaa valtuuston määrittämien periaatteiden mukaisesti
- korkosuojauspolitiikkaa
- sisäisen pankin ohjeita
- konsernitililimiitin enimmäismäärää

Talous- ja henkilöstöjohtaja (hallintosääntö 26 §)

- päättää kunnan kassavarojen tilapäisestä sijoittamisesta
- päättää rahoituksen ottamisesta sekä kiinnitysvakuuksien luovuttamisesta valtuuston talousarviossa tai erikseen tekemällä päätöksellä asetetuissa rajoissa
- päättää kuntatodistusohjelmien luottolimiitin määrästä
- päättää yksittäisistä lainasalkun korkosuojauksista korkosuojoajapolitiikan mukaisesti
- päättää yksittäisen konsernitililimiitin myöntämisestä kunnanvaltuuston hyväksymän konsernitililimiitin enimmäismäärän puitteissa sisäisen pankin ohjeiden mukaisesti.
- päättää irtaimen omaisuuden leasing puitesopimuksista
- päättää tilikauden aikaisen lyhytaikaisen rahoituksen hankkimisesta

Vastapuolet

Lähtökohtaisesti varainhankinnan vastapuolena hyväksytään luotettava taho, joita ovat Suomessa toimivat liikepankit, Euroopan Investointipankki, Pohjoismaiden Investointipankki ja Kuntarahoitus.

Kunnanhallituksen päätöksellä voi vastapuolena olla myös muita hyväksytyjä vastapuolia.

Talous- ja henkilöstöjohtajan tai kunnan toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä voi vastapuolena olla myös muita tunnettuja ja luotettavia tahoja liittyen vähäiseen leasing-rahoitukseen (esim. vähäiset kone- ja laitehankinnat) ja maksuliikenteeseen.

Rahoitusinstrumentit

Vieraan pääoman hankinta jaetaan lyhytaikaiseen (alle 1 v) ja pitkäaikaiseen rahoitukseen (yli 1v). Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan Laukaan kunnan rahoituksen riittävyys muuttuvissa olosuhteissa. Alla on listattu mahdollisia rahoitusinstrumentteja käytettäväksi kunnan rahoitustoiminnassa:

Lyhytaikainen rahoitus

- kuntatodistukset
- tililimiitit
- velkakirjalainat
- konsernitili (konserniyhteisöt)

Pitkäaikainen rahoitus

- velkakirjalainat
- joukkovelkakirjalainat
- leasing-rahoitus
- sisäinen pankki (konserniyhteisöt)

Ensisijainen lyhytaikaisen rahoituksen lähde Laukaan emokunnassa ovat kuntatodistukset. Kuntatodistukset ovat velkasitoumuksia, jotka kunta on laskenut liikkeelle. Ennen kuntatodistusten liikkeelle laskua, kunta tekee kuntatodistusohjelman erikseen rahoituslaitoksen, kuten pankin tai muun järjestäjän kanssa. Kuntatodistusohjelmassa sovitaan tarkemmat ehdot, kuten juoksuaika ja kuntatodistusten limiitti eli yhteisarvo.

Laukaan kunta voi käyttää lyhytaikaisessa rahoituksessaan myös pankkien luotto- tai tililimiittejä sekä alle vuoden mittaisia velkakirjoja.

Kuntakonsernissa hyödynnetään konsernitilijärjestelmää ja sisäistä pankkia. Kaikki tytäryhteisöt ovat sisäisen pankin jäseniä. Tytäryhteisöllä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelut kunnan talousjohtajan kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainasopimuksia varten. Tytäryhteisöt järjestävät lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen rahoituksensa yhteistyössä kunnan kanssa.

Kunnan pitkäaikainen vieraan pääoman hankinta järjestetään velkalainakirjoilla, leasingrahoituksella tai joukkovelkakirjalainoilla. Kunta voi ottaa kiinteä- tai vaihtuvakorkoisia lainoja.

Joukkovelkakirjarahoituksessa rahoitus haetaan suoraan sijoittajilta pankin sijasta. Pankki toimii kaupan järjestelijänä. Toisin kuin tällä hetkellä tyypillisesti pankkilainoissa, joukkovelkakirjalainassa viitekorkoa ei rajoiteta olemaan vähintään nolla. Tämän vuoksi joukkovelkakirjalainassa on mahdollista päästä jopa negatiiviseen kokonaiskorkoon.

Laukaan kunta on vuonna 2021 laskenut liikkeelle joukkovelkakirjalainan minkä yhteydessä myös valtuusto on hyväksynyt kyseiseen rahoitusinstrumenttiin liittyvät sääntelyt ja velvoitteet. Kun velvoitteet on kerran hyväksytty voi talousjohtaja jatkossa hyödyntää joukkovelkakirjalainoja osana kunnan rahoitusta muiden instrumenttien tavoin hallintosäännön suomin valtuuksin.

Kestävä rahoitus

Suomi on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamiseen sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Työtä SDG-tavoitteiden saavuttamiseksi ohjaa YK:n Agenda 2030 -ohjelma, jossa korostetaan, että toimeenpanon tavat ovat yhtä tärkeitä kuin itse tavoitteet. Kestävän kehityksen tavoitteissa korostuvat köyhyyden poistaminen sekä taistelu eriarvoistumista ja ilmastonmuutosta vastaan.

Euroopan komissio on myös hyväksynyt toimenpidepaketin, jolla pyritään lisäämään kestäviin toimintoihin suunnattua rahoitusta kaikkialla Euroopan unionissa. Näiden toimien myötä markkinat voivat suunnata investointejaan uudelleen kestävämpiin hankkeisiin, joilla edistetään Euroopan ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä.

Keskeinen osa eurooppalaista kehitystä on EU Taksonomia-asetus, jonka tarkoituksena määrittää ympäristön kannalta kestäviä taloudellisia toimintoja eri sektoreilta ja toimialoilta. Päämääränä on myös harmonisoida nykyisiä pitkälti rahoittajakohtaisia viitekehyksiä.

Taksonomia kattaa kuusi ympäristötavoitetta:

1. ilmastonmuutoksen hillintä (esim. uusiutuvan energian tuotanto, puhdas liikenne)
2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen (esim. tulvaesteet, erilaiset hälytysjärjestelmät)
3. vesi- ja merivarojen suojeleminen (esim. veden puhtauden suojeleminen)
4. kiertotalouden edistäminen (esim. materiaalien tehokkaampi uudiskäyttö, tuotteiden elinkaaren pidentäminen)
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen (esim. muiden kuin kasvihuonekaasujen vähentäminen)
6. ekosysteemien ja biodiversiteettien suojeleminen (esim. kestävät maataloustoimet, kestävä metsätalous)

Yksikään taksonomian mukainen toimi ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa yhdellekään ympäristötavoitteista (Do No Significant Harm- periaate). Lisäksi jokaisen taksonomian mukaisen toimen on täytettävä sosiaaliset vähimmäissuojatoimet. Nämä ehdot tarkoittavat sitä, että vaikka toiminta olisi ympäristötavoitetta tukevaa toiminta, mutta se aiheuttaa merkittävää haittaa jollekin ympäristötavoitteelle tai rikkoo esimerkiksi ihmisoikeuksia, ei se voi olla taksonomian mukainen.

Investointeja voidaan rahoittaa kestävällä rahoituksella, mikäli investoinnin ominaisuudet soveltuvat kestävä rahoituksen ehtoihin ja rahoituksen saatavuus ja ehdot ovat kilpailukykyisiä. Kestävän rahoituksen hankkeella asettamat vaatimukset tulee huomioida investointihankkeissa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Esimerkiksi vihreää rahoitusta, mikä on yksi kestävä rahoituksen muodoista, voi tyypillisesti hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia ja samalla vihreä rahoitus on osoitus kunnan panostuksista ympäristön hyvinvointiin. On myös hyvä huomioida, että kestävien kriteerien pohjalta suunniteltu ja toteutettu hanke on todennäköisesti myös vähäriskisempi suhteessa tuleviin ympäristö- ja ilmastonmuutossaasteisiin ja edut heijastuvat siten myös rahoituksen saatavuuteen ja hinnoitteluun.

Leasingrahoitus

Leasing on pitkäaikaista vuokraamista, jossa hankinnan kohde säilyy rahoittajan tai palveluntarjoajan omistuksessa, mutta kunnalla on siihen käyttöoikeus sopimuksen mukaisesti.

Rahoitusleasing on pitkäaikaista vuokraamista, jossa rahoituskohteet säilyvät rahoittajan omistuksessa, mutta vuokralleottajalla on omaisuuteen käyttöoikeus sopimuksen mukaisesti. Vuokralleottaja maksaa vain laitteiden käytöstä. Rahoitusleasing jakautuu irtaimen käyttöomaisuuden rahoitusleasingiin sekä kiinteistöleasingiin. Rahoitusleasingissä vastuu leasingkohteesta vuokrauksen jälkeen on vuokralleottajalla. Rahoitusleasing on nimensä mukaisesti rahoitusmalli, mutta sillä ei voida ulkoistaa omistamiseen liittyviä riskejä tai kunnan velvoitteita rahoittajalle.

Käyttöleasingissä leasing sopimukseen sisältyy tyypillisesti laajemmin erilaisia palveluita ja rahoitusleasingistä poiketen käyttöleasingissä vastuu leasingkohteesta on vuokrasopimuksen jälkeen vuokralleottajalla.

Jos hankinta toteutetaan leasingrahoituksella, tulee erityistä huomiota kiinnittää koko sopimuskauden aikaiseen kustannukseen sekä sopimusehtoihin. Erityisesti mahdollinen ennakonkorko, päivävuokra ja laskutuspalkkiot tulee huomioida tarkasteltaessa vaihtoehtojen kokonaistaloudellisuutta.

Laina-aika ja lyhennykset

Lainojen takaisinmaksuissa voidaan käyttää tasa-, annuiteetti- tai kertalyhenteisiä ohjelmia. Lainasalkun osalta tavoitellaan edullisia rahoituskustannuksia kohtuullisien kustannusriskein. Jälleenrahoitukseen liittyvän korkokustannusriskin madaltamiseksi lainojen erääntymistä pyritään hajauttamaan.

Lainojen ennaikainen takaisinmaksu on mahdollista, mikäli markkinatilanne tai taloustilanne sen mahdollistaa.

Talousarvion yhteyteen laaditaan talousarviovuotta koskeva rahoitussuunnitelma ja rahoituksen riskianalyysi.

Riskit ja riskien hallinta

Varainhankinnan riskit jakautuvat markkinariskiin (korkoriski, hintariski ja valuuttariski), maksuvalmiusriskiin (saatavuus- ja jälleenrahoitusriski) sekä vastapuoliriskiin.

Riskeiltä voidaan suojautua mm. hajauttamalla rahoitusta laina-ajan pituuden, lyhennysohjelman, rahoituslähteen- ja -markkinan sekä korkoperusteen mukaan.

Markkinariski

- Korkoriskiä syntyy, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat kunnan rahoituskustannuksiin. Korkoriski realisoituu vaihtuvakorkoisen lainan osalta korkotason noustessa tai kiinteäkorkoisen lainan osalta korkotason laskiessa. Korkoriski koskee olemassa olevaa lainakantaa, jälleenrahoitettavaa lainakantaa sekä uusia lainoja. Korkoriskiä vastaan voidaan suojautua erilaisin korkosuojainstrumentein tai käyttämällä lainoissa kiinteitä korkoja. Korkoriskiä

voidaan hallita lisäksi korkosidonnaisuusjakaumalla (hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin) sekä laina-aikajakaumalla (hajauttamalla lainojen eräpäiviä ja lyhennyksiä tasaisesti eri ajankohtiin). Kunnanhallitus päättää korkosuojo politiikasta.

- Valuuttariski syntyy, kun otetaan velkaa tai sijoitetaan muussa kuin omassa kotivaluutassa. Valuuttariskin ottaminen edellyttää sen ottajalta korkojen, kurssien ja inflaation välisten riippuvuuksien ymmärtämistä. Valuuttariskiä hallitaan keskittymällä varainhankinnassa euromääräisiin rahoitusinstrumentteihin.
 - Laukaan kuntakonserni rahoittaa toimintansa euroissa ja Laukaan kunta ei ota varainhankinnassa lainkaan valuuttariskiä.
 - Valtuuston tulee ottaa kantaa sijoittamiseen liittyviin valuuttariskeihin sijoitustoiminnan perusteissa.

Maksuvalmiusriski

- Saatavuusriskillä tarkoitetaan rahamarkkinatilanteen aiheuttamaa rahan saatavuusvaihtelua. Huonossa markkinatilanteessa rahan saatavuus vaikeutuu.
 - Verotusoikeuden omaavaan suomalaisen kunnan saatavuusriskiä voidaan pitää pienenä
 - Saatavuusriskiä hallitaan hyödyntämällä rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti.
 - Saatavuusriskin hallitsemiseksi maksuvalmiutta seurataan ja tarvittaessa hyödynnetään lyhytaikaista rahoitusta tai sijoitusrahastoratkaisuja maksuvalmiuden turvaamiseksi
 - Kuntakonsernissa hyödynnetään konsernitalijärjestelmää ja sisäistä pankkia.
 - Kaikki tytäryhteisöt ovat sisäisen pankin jäseniä
- Jälleenrahoitusriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka on rahoitettava vieraalla pääomalla edelleen. Jälleenrahoitusriski realisoituu esimerkiksi tilanteissa, joissa investoinnin kesto on pidempi kuin laina-aika. Jälleenrahoitusriskin realisoituessa rahoituksen (erityisesti pitkäaikaisen) hinta voi olla merkittävän korkea johtuen esimerkiksi rahoitusmarkkinoiden häiriöistä. Pitkät lainaajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta pitkäaikainen rahoitus on kalliimpaa kuin lyhytaikainen, jossa jälleenrahoitusriski on suurempi.
 - Jälleenrahoitusriskiä voidaan minimoida lainasalkun maturiteettirakenteen hajautuksella.

Vastapuoliriski

- Vastapuoliriskillä tarkoitetaan, että vastapuoli ei täytä sopimusvelvoitteitaan ja tämän seurauksena Laukaan kunnalta jää varoja saamatta.
 - Vastapuoliriskin hallitsemiseksi Laukaa tekee rahoitus- ja markkinatoimenpiteitä vain erikseen nimeämiensä sallittujen vastapuolien kanssa.

Tytäryhteisöjen rahoitus

Kuntakonsernissa hyödynnetään konsernitalijärjestelmää ja sisäistä pankkia. Kaikki tytäryhteisöt ovat sisäisen pankin jäseniä. Tytäryhteisöllä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelut kunnan talousjohtajan kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainasopimuksia varten. Tytäryhteisöt järjestävät lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen rahoituksensa yhteistyössä kunnan kanssa.

Kunnan tytäryhteisöt eivät harjoita kassavarojen sijoittamista kuntakonsernin sisäisen pankin ulkopuolelle. (Konserniohje kohta 8)

Raportointi

Talous- ja henkilöstöjohtaja vastaa varainhankinnan raportoinnista kunnanhallitukselle kunnanhallituksen vahvistaman talouden vuosikellon mukaisesti vähintään kerran vuodessa. Raportointi toteutetaan ensisijaisesti vuoden toisen konserniraportin yhteydessä (syyskuu). Raportoinnin yhteydessä kunnanhallitus ottaa kantaa tulevan vuoden talousarvion rahoitussuunnitelmaan.